

Ebeveynin Çocu?uyla ?leti?imi Ölçe?i (EÇ?Ö)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveynin Çocu?uyla ?leti?imi Ölçe?i (EÇ?Ö)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20563>

Özet

Ebeveynin Çocu?uyla ?leti?imi Ölçe?i (EÇ?Ö), ebeveynlerin çocuklar?yla kurduklar? ileti?imin kalitesini ve bile?enlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis? 27 maddelik, be? faktörlü bir ölçektir. Ölçek, özellikle **üstün yetenekli** çocuklar?n ebeveynleriyle olan ileti?im dinamiklerini incelemek üzere Süleyman Kahraman taraf?ndan 2016 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Ölçek, ileti?imi; Problem Çözme, Payla??ma Aç?k Olma, Sayg?-Kabul, Duyarlı?k ve Engelsiz Dinleme olmak üzere be? temel alt boyutta de?erlendirmektedir.

Ölçe?in geli?tirme çal??malar?, psikometrik aç?dan güçlü sonuçlar vermi? olup, **aç?mlay?c? faktör analizi** (Aç?mlay?c? Faktör Analizi) ile yap? geçerli?i desteklenmi?tir. EÇ?Ö, ebeveyn-çocuk ili?isindeki sa?l?kl? ileti?im süreçlerini de?erlendirmede önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn ileti?imi, üstün yetenekli çocuklar, psikoe?itim program?, **psikometrik**, ölçek geli?tirme, problem çözme, engelsiz dinleme, Likert tipi ölçek

Yazarlar

Süleyman Kahraman

Amaç

Ebeveynin Çocu?uyla ?leti?imi Ölçe?i (EÇ?Ö), ebeveynlerin çocuklar?yla olan ileti?im becerilerini ve tutumlar?n? çok boyutlu olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis?tir. Ölçe?in temel amac?, Kahraman'ın doktora tezinde belirtildi?i üzere, **üstün yetenekli** çocuklar?n ebeveynlerine yönelik uygulanan psikoe?itim program?n?n ileti?im üzerindeki etkisini ölçmek için güvenilir ve geçerli bir araç sunmaktır. Bu ba?lamda, ölçek özellikle ebeveynlerin çocuklar?na kar?? gösterdi?i kabul, duyarlı?k ve problem çözme yakla??mlar?n? nicelle?tirmeye odaklanm??tır.

Yap?

EÇ?Ö, ebeveyn-çocuk ileti?iminin be? temel boyutunu ölçen **çok boyutlu** bir yap?y? temsil etmektedir. Bu yap?, sa?l?kl? ve destekleyici bir ebeveyn ileti?iminin temel bile?enlerini kapsamaktadır. Ölçek, ebeveynin çocu?unun duygular?na ve sorunlar?na kar?? ne kadar aç?k, saygılı? ve çözüm odaklı oldu?unu de?erlendirir. Ölçe?in alt boyutlar? ?unlardır:

Problem Çözme: Ebeveynin çocukla ya?ad??? sorunlar? yap?c? bir ?ekilde çözme yetene?i.

Payla??ma Aç?k Olma: Ebeveynin çocu?unun dü?üncelerini, duygular?n? ve deneyimlerini

rahatça paylaşması tevik etmesi.

Saygı-Kabul: Çocuğun bireysel farklılıklarına ve duygularına koşulsuz saygı gösterme ve kabul etme düzeyi.

Duyarlılık: Çocuğun sözel ve sözel olmayan ipuçlarına karşı ebeveynin hassasiyeti ve tepkiselliği.

Engelsiz Dinleme: Ebeveynin dikkati dağılmadan, yargılamadan ve kesintiye uğratmadan çocuğu aktif olarak dinlemesi.

Geçerlik

EÇÖ'nün **geçerlik** çalmaları kapsamında, ölçeğin yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla **açıklayıcı faktör analizi** (AFA) uygulanmıştır. Analiz öncesinde örneklem uygunluğunu değerlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, örneklem uygunluk katsayısı (KMO) değeri .910 olarak bulunmuştur, bu da verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett Sphericity testi sonucu ise χ^2 değeri 5335,151 ($p < .001$) ile istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur, bu da maddeler arasında faktörelmeye uygun bir korelasyon matrisi olduğunu kanıtlamıştır.

Binişik maddeler çarğıldıktan sonra, Varimax döndürme işlemi ve çizgi grafiği (scree plot) incelemesi sonucunda, 27 maddelik ölçeğin beş faktörlü yapıya doğrulanmıştır. Bu beş faktörlü yapı, toplam varyansın % 54,363'ünü açıklamaktadır. Bu bulgular, EÇÖ'nün teorik olarak öngörülen beş alt boyutu temsil eden güçlü bir **yapı geçerliliğine** sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** analizleri, iç tutarlılık analizi ve test-tekrar test analizi olmak üzere iki ana yöntemle incelenmiştir. İç tutarlılık için Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (toplam alfa) **.865** olarak bulunmuştur, bu da ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Alt boyutlara ait alfa ve **test-tekrar test** (r) katsayıları ise şöyledir:

Problem Çözme: $\alpha = .762$; $r = .610$

Paylaşma Açık Olma: $\alpha = .842$; $r = .690$

Saygı-Kabul: $\alpha = .768$; $r = .881$

Duyarlılık: $\alpha = .769$; $r = .741$

Engelsiz Dinleme: $\alpha = .703$; $r = .453$

Toplam Ölçek: $\alpha = .865$; $r = .899$

Test-tekrar test güvenilirlik analizi, 81 kat?l?mc? ile 4 hafta arayla yap?lan iki uygulama aras?ndaki korelasyonlar? kar??la?t?rm??t?. Toplam puan korelasyonu ($r = .899$) oldukça yüksek bulunmu?tur. Engelsiz Dinleme alt boyutu hariç, tüm alt ölçekler ve toplam puan için birinci ve ikinci uygulama aras?nda **istatistiksel olarak anlamlı** bir ili?ki saptanm??t?. Bu sonuçlar, EÇ?Ö'nün zaman içinde tutarlı ölçümler sa?lad??nı? teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?nı? belirlemek amacıyla **Varimax döndürme** yöntemi kullan?larak gerçekleştirilen aç?mlayıcı faktör analizi (AFA), 27 maddelik nihai ölçe?in be? temel faktörden olu?tu?unu göstermi?tir. Bu faktörler, toplam varyansın % 54,363'ünü aç?klamaktadır. Faktör yap?sı ve madde yükleri a?a??daki gibidir:

Birinci Faktör: Problem Çözme (5 Madde)

Bu faktör, toplam varyansın % 30,985'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .491 ile .637 aras?nda de?i?mektedir.

İkinci Faktör: Paylaşma Açık Olma (4 Madde)

Bu faktör, toplam varyansın % 9,258'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .460 ile .507 aras?nda de?i?mektedir.

Üçüncü Faktör: Saygı-Kabul (7 Madde)

Bu faktör, toplam varyansın % 5,085'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .358 ile .595 aras?nda de?i?mektedir.

Dördüncü Faktör: Duyarlılık (6 Madde)

Bu faktör, toplam varyansın % 4,711'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .492 ile .777 aras?nda de?i?mektedir.

Be?inci Faktör: Engelsiz Dinleme (5 Madde)

Bu faktör, toplam varyansın % 4,324'ünü aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .421 ile .558 aras?nda de?i?mektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??ması)

Format: 27 maddeden olu?an, 5 alt boyutlu öz bildirim ölçe?i.

Derecelendirme: Be?li Likert tipi ölçek kullan?lmaktad?r. Seçenekler: "5=her zaman", "4=s?kl?kla", "3=bazen", "2=ara s?ra" ve "1=hiçbir zaman".

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Ebeveynler (Özellikle üstün yetenekli çocu?u olan ebeveynler)

Ya? Grubu: Ebeveyn ya??na göre de?irmekle birlikte, ileti?im becerileri ölçülmektedir.

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?, doktora tezi kapsam?nda belirlenen örneklem üzerinde yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen bireysel veya grup uygulamas?.

Anahtar Kelimeler

EÇ?Ö, ileti?im becerileri, ebeveynlik, **psikometrik özellikler**, iç tutarlı?k, geçerlik, güvenirlik, KMO testi

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: suleymankahraman@outlook.com

Yaz??ma Adresi: Süleyman Kahraman (Doktora Tezi yazar?)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2016 y?l?nda Süleyman Kahraman taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmittir. Kullan?m izinleri ve telif haklar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Yazar?n Google Akademik profili üzerinden eri?im sa?lanabilir: scholar.google.com.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: ebeveynin-cocuguyla-iletisimi-ecio-toad.pdf

Kaynaklar

Kahraman, S., (2016). *Ebeveynin üstün yetenekli çocu?uyla ileti?imini geli?tirmeye yönelik psikoe?itim program?n?n etkisinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul.

Ebeveynin Çocuyla İletişimi Ölçeği (EÇÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Toplam Madde Sayısı: 27

Alt Boyut Sayısı: 5

Alt Boyutların Madde Dağılımı:

Problem çözme (5 madde): 1, 3, 4, 7 ve 19. maddeler

Paylaşma açığı olma (4 madde): 11, 13, 14, 21. maddeler

Saygı-kabul (7 madde): 5, 9, 16, 18, 20, 22, 23. maddeler

Duyarlılık (6 madde): 6, 12, 17, 24, 25, 26. maddeler

Engelsiz dinleme (5 madde): 2, 8, 10, 15, 27. maddeler

ARABPSYCHOLOGY.COM